

Sygn. akt III Ca 836/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędziowie: SO Marcin Rak

SR del. Patrycja Reichel

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. na rozprawie

sprawy z wniosku D. Z.

z udziałem Gminy R., Gminy R. i Z. G.

o przyznanie wynagrodzenia kuratorowi

na skutek apelacji uczestnika postępowania Gminy R.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt IV RNs 1106/15

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie w punktach 1 oraz 3 i w tym zakresie przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR del. Patrycja Reichel SSO Lucyna Morys - Magiera SSO Marcin Rak

Sygn. akt III Ca 836/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni D. Z. domagała się przyznania jej wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji kuratora osoby niepełnosprawnej Z. G. w kwocie po 200zł miesięcznie od lutego 2015r., a także zwrotu wydatków i nakładów związanych z pełnieniem funkcji po 100zł miesięcznie, ze środków publicznych Gminy R..

Uczestnik Gmina R. wnosila o oddalenie wniosku podnosząc, że obowiązek wypłaty wynagrodzenia kuratora spoczywa na gminie miejsca zamieszkania podopiecznego, którą nie jest uczestnik. Argumentowała nadto, że nakład pracy kuratora był nieznaczny, podobnie jak jego koszty.

Wnioskodawczyni skierowała następnie powyższe roszczenie w stronę uczestnika Gminy R., cofając je względem pierwotnego uczestnika.

Gmina R. domagała się oddalenia wniosku, motywując, że Z. G. posiada własne źródło dochodu, z którego należy pokryć wydatki i koszty oraz wynagrodzenie kuratora, a w razie gdyby było ono niewystarczające, winien pokryć je podmiot, na którego żądanie kuratora ustanowiono.

Uczestnik Z. G. nie zajął stanowiska w sprawie.

Zaskarżonym postanowieniem z 11 grudnia 2015r. Sąd Rejonowy w Rybniku w pkt 1 przyznał kuratorowi dla osoby niepełnosprawnej D. Z. wynagrodzenie za sprawowanie kurateli w kwocie po 100zł miesięcznie począwszy od dnia 28 lutego 2015r. ze środków publicznych, w pkt 2 przyznał temu kuratorowi kwotę 50zł tytułem zwrotu nakładów i wydatków począwszy od dnia 28 lutego 2015r ze środków podopiecznego, w pkt 3 umorzył postępowanie wobec Gminy M. R..

Sąd pierwszej instancji podawał, że postanowieniem z 6 lutego 2015r. wydanym w sprawie o sygn. IV RC 1483/14 D. Z. została ustanowiona kuratorem dla niepełnosprawnego Z. G., celem bieżącego prowadzenia jego spraw z zakresu życia codziennego. Osoba ta przebywa w Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie (...) w R. od 28 lutego 2008r.

Jak stwierdzono, kurator wykonuje wszelkie czynności związane z jej funkcją, dotychczas nie występował o wynagrodzenie ani zwrot wydatków. Sąd podawał, że emerytura Z. G. w wysokości 1368,83zł miesięcznie nie wystarcza na pokrycie dochodzonych świadczeń, podobnie jak depozyt podopiecznego w kwocie 1000zł.

Wobec powyższego uznał Sąd Rejonowy, iż wniosek zasługuje częściowo na uwzględnienie, na zasadzie art. 162 krio w zw. z art. 179 krio w zw. z art. 178 § 2 krio. Podnosił, że zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę. Jego zdaniem powyższe normy należy stosować łącznie w przedmiocie przyznania i wypłaty wynagrodzenia kuratora ze środków Skarbu Państwa przekazanych na ten cel do dyspozycji gminy. Wysokość wynagrodzenia uzależniono od nakładu pracy kuratora, uwzględniono przy tym ograniczoną częstotliwość jego działań wobec podopiecznego oraz fakt, iż w tym samym czasie kurator załatwiał sprawy większej ilości swoich podopiecznych, plasując ją w zakresie wyznaczonym przez regulację art. 53 a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Postępowanie umorzono, jak podano, z uwagi na cofnięcie wniosku wobec Gminy R., z powołaniem na przepis art. 355 § 1 kpc w zw. z art. 203 § 1 i 4 kpc w ze. z art. 13 § 2 kpc o art. 512 kpc.

Apelację od tego orzeczenia co do pkt 1 i 3 wniosła uczestniczka Gmina R., domagając się jego zmiany i oddalenia wniosku, mylnie nazwanego przez skarżącą powództwem, ewentualnie o jego uchylenie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Zarzucała apelująca naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 53a ustawy o pomocy społecznej przez jego zastosowanie w niniejszej sprawie, podczas gdy art. 36 pkt 1 lit. h ustawy nie przewiduje wypłacania wynagrodzenia ze środków pomocy społecznej kuratorowi osoby niepełnosprawnej. Podnosiła nadto, iż doszło do naruszenia przepisów o właściwości miejscowej i niezastosowania art. 200 kpc, a także naruszenia art. 512 kpc poprzez niewyznaczenie uczestnikowi postępowania terminu do ustosunkowania się do cofnięcia wniosku. Apelująca podnosiła, iż na zasadzie art. 36 pkt 1 lit. h ustawy o pomocy społecznej w zw. z art.162 § 3 kpc i art. 179 § 1 krio to organ, który żądał ustanowienia kuratora winien ponosić koszty jego wynagrodzenia. Zarzucała, iż właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd miejsca zamieszkania kuratora, zatem Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim. Ostatecznie wskazywała, że o cofnięciu wniosku należało ją zawiadomić z wyznaczeniem terminu do zajęcia stanowiska, co nie miało w niniejszej zmianie miejsca, tymczasem skarżąca zamierza się cofnięciu sprzeciwić. Jej zdaniem stanowisko co do meritum sprawy Gminy R. jest niewłaściwe, bowiem wynagrodzenie kuratora nie obciąża gminy miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy postępowanie czyli podopiecznego, a jedynie wnioskodawcy – kuratora. Właściwa nie jest zatem Gmina R., lecz R..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja musiała odnieść skutek, aczkolwiek nie wszystkie jej zarzuty okazały się być skuteczne i wymagały omówienia.

Zdaniem Sądu Odwoławczego w niniejszej sprawie doszło do naruszenia przepisów postępowania mającego wpływ na wynik sprawy, które zdeterminowało zakres kontroli instancyjnej kwestionowanego rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, ograniczający się do kwestii formalnych.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, iż doszło do przedwczesnego umorzenia postępowania. W istocie bowiem wnioskodawczyni D. Z. w piśmie z dnia 20 listopada 2015r. oświadczyła, iż wnosi o przyznanie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji kuratora ze środków Gminy R., cofając żądanie zasądzenia ze środków Gminy R.. Odpis tego pisma nie został doręczony skarżącej uczestniczce, której doręczono jedynie odpis wniosku przed rozprawą w dniu 11 grudnia 2015r. Wnioskodawczyni na rozprawie tej złożyła oświadczenie, zgodnie z którym wnosi o wyłączenie udziału w sprawie Gminy R. albowiem wycofała swoje żądanie odnośnie Gminy M. R.. Pełnomocnik Gminy R. obecny na rozprawie wniósł jak w piśmie z 17 listopada 2015r. o oddalenie wniosku.

W tym stanie rzeczy nie sposób ocenić, jak w istocie winien być krąg uczestników w niniejszej sprawie, zgodnie z wolą wnioskodawczyni. Zaistniała bowiem w tym zakresie istotna sprzeczność w jej oświadczeniach, przy czym jeżeli brać pod uwagę jej ostatnie ustne sprecyzowanie stanowiska, zostało ono uwzględnione w stosunku do uczestniczki, co do której wniosek został cofnięty.

Kwestia ta wymaga ponownego zbadania i ustalenia, albowiem nawet z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie wynika, która z (...) w istocie została uznana za właściwą do wypłaty wynagrodzenia kuratorowi, a wobec sprzeczności stanowisk i motywacji obu uczestniczek oraz w świetle niejednorodnych oświadczeń samej wnioskodawczyni co do kręgu uczestników postępowania, przesądza ona o nierozpoznaniu przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy. Zaskarżone postanowienie wymyka się kontroli instancyjnej, bowiem nie sposób stwierdzić, jakie roszczenie było przez Sąd ten rozpatrywane i w stosunku do której z uczestniczek zgodnie z wolą wnioskodawczyni było ostatecznie skierowane.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, analizując treść kwestionowanego orzeczenia, iż w postanowieniu o przyznaniu wynagrodzenia Sąd powinien określić jego wysokość oraz wskazać, czy powinno być wypłacone z majątku osób wymienionych w art. 179 § 1 krio, czy też ze środków publicznych, oraz oznaczyć podmiot zobowiązany do wykonania obowiązku wypłaty (tak: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014r., III CZP 6/14). Zaskarżone postanowienie określenia tego nie zawiera, co w relacji z pozostałymi jego mankamentami tym bardziej przemawia za uznaniem nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji.

Rację wypada przyznać nadto skarżącej, iż nie została zachowana procedura przewidziana w art. 512 kpc; nie określono bowiem apelującej uczestniczce terminu do zajęcia stanowiska wobec cofnięcia wniosku względem uczestniczki Gminy R. pod stosownym rygorem. Umorzenie postępowania w tej sytuacji uznać wypada za co najmniej przedwczesne. Jest to o tyle istotne, że stanowiska co do wniosku obu uczestniczek były diametralnie różne i ostatecznie zdawały się zmierzać do obciążenia się wzajemnie odpowiedzialnością za wypłatę wynagrodzenia dla wnioskującego kuratora. W istocie zatem częściowe umorzenie postępowania na tym jego etapie było nieprawidłowe i jako takie nie mogło się ostać.

W tej sytuacji zbędnym okazało się omawianie pozostałych zarzutów zgłoszonych w apelacji, w tym zarzutów co do meritum rozstrzygnięcia. Kwestia zaś właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Rybniku może zostać ewentualnie rozważona przez Sąd pierwszej instancji na dalszym etapie postępowania.

Z powyższych względów postanowienie w zakresie objętym zaskarżeniem uchylono i przekazano w tej części sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku na zasadzie art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono wobec powyższego rozstrzygnięcia stosownie do regulacji art.108 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Zadaniem Sądu pierwszej instancji będzie przy ponownym rozpoznaniu sprawy wyjaśnienie ostatecznie, jaki jest krąg zainteresowanych w niniejszej sprawie biorących udział w postępowaniu stosownie do treści należycie sprecyzowanego wniosku i zapewnienie im uczestnictwa w postępowaniu.

Zachowa także w razie dalszego podtrzymywania ograniczenia wniosku procedurę przewidzianą przez kodeks postępowania cywilnego w sytuacji cofnięcia, w tym częściowego, wniosku inicjującego postępowanie nieprocesowe, z uwzględnieniem kompleksowych regulacji kodeksowych w tej mierze.

Dopiero po dokonaniu tych niezbędnych czynności formalnych, przejdzie Sąd do merytorycznego rozpoznania należycie sprecyzowanego wniosku.

SSR (del.) Patrycja Reichel SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Marcin Rak